

Způsob a kritéria hodnocení zkoušky z ČJL profilové části maturitní zkoušky

**konané formou písemné práce a ústní zkoušky
před zkušební maturitní komisí
na Akademii pedagogiky, sociální činnosti a hotelnictví – Střední odborné škole
s.r.o., odloučeném pracovišti Plynářská 499/1, Brno 602 00**

pro školní rok 2024/2025

1. Profilová zkouška z českého a jazyka a literatury se skládá ze dvou částí – písemné práce a ústní zkoušky. Hodnocení písemné práce tvoří 40 % a hodnocení ústní zkoušky 60 % celkového hodnocení profilové části zkoušky z ČJL, které se provádí podle klasifikační stupnice a) **1 – výborný, b) 2 – chvalitebný, c) 3 – dobrý, d) 4 – dostatečný, e) 5 – nedostatečný**. Žák vykoná zkoušku nebo její část úspěšně, pokud je hodnocen stupněm a) až d).
2. Žák vykoná zkoušku úspěšně, pokud úspěšně vykoná všechny její části.
3. Každá zkouška profilové části maturitní zkoušky je hodnocena zvlášť. Způsob hodnocení každé zkoušky nebo její části a kritéria hodnocení navrhuje ředitel a nejpozději před započítáním první zkoušky schvaluje zkušební maturitní komise. Ředitel školy zveřejní schválený způsob hodnocení na veřejně přístupném místě ve škole a zároveň způsobem umožňujícím dálkový přístup, a to nejpozději před začátkem konání první ze zkoušek profilové části.
4. Pokud žák některou část zkoušky nevykonal úspěšně, opakuje pouze tu část zkoušky, kterou nevykonal úspěšně.

Způsob a kritéria hodnocení profilové části maturitní zkoušky konané formou písemné práce

Charakteristika: Písemnou práci se rozumí souvislý, slohově vyspělý text členěný do odstavců o minimálním rozsahu alespoň 250 slov. Žák vybírá jedno ze sedmi zadání, které samostatně zpracuje. Zadání obsahuje téma práce, zpracování a dále může obsahovat výchozí text.

Chce-li žák nějaké pasáže ve své práci „smazat“, přeškrtně je. Škrtnuté pasáže hodnotitel ignoruje, nejsou důvodem k penalizaci. Samozřejmým požadavkem je čitelnost textu. Na poznámky lze použít čisté papíry, odevzdává se pouze záznamový arch.

Čas na vyhodnocení písemné práce:

- 140 minut (intaktní žák)
- 175 minut (žák s PUP kategorie SPUO-1)
- 210 minut (žák s PUP kategorie SPUO-2)
- 280 minut (žák s PUP kategorie SPUO-3)

Kritéria hodnocení písemné práce:

1 Vytvoření textu podle zadaných kritérií

1A Text odpovídá zadanému tématu a obsahu

1B Text odpovídá zadané komunikační situaci a zároveň zadanému slohovému útvaru

2 Funkční užití jazykových prostředků

2A Pravopis, tvarosloví, slootovorba

2B Slovní zásoba a její využití (lexikum)

3 Syntaktická a kompoziční výstavba

3A Větná syntax, textová koheze

3B Nadvětná syntax, koherence textu

Každé dílčí kritérium je hodnoceno na škále v následujícím rozmezí 0-1-2-3-4-5, maximální dosažitelný počet bodů je 30. Pokud je písemná práce v dílčím kritériu 1A nebo 1B hodnocena počtem 0, dále se písemná práce nehodnotí a výsledný počet bodů za písemnou práci je 0 bodů. Předmětem hodnocení je pouze autorský text žáka. V případě prokazatelného převzetí text z dostupného zdroje (ze zadání) se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce, a tudíž není předmětem hodnocení.

Slovem se pro účely maturitní písemné práce myslí souvislý řetězec písmen ohraničeným mezerami. Jako jedno slovo se pak počítají:

- spojky
- zájmena
- citoslovce
- zkratky a zkratková slova
- číslovky
- složená přídavná jména (česko-anglický)
- adresy (Macharova 13 - 1 slovo)

Rozsah 250 slov odpovídá obvykle 25 řádkům psaným středně velkým ručním písmem. Do rozsahu se nezapočítává: opsaný výchozí text, opsaný název práce (pokud si žák vytvoří vlastní název, ten se do rozsahu započte), osnova, obrázky s popiskem. Maximální rozsah práce se nestanovuje, žák může napsat tak dlouhý text, jak sám uzná za vhodné, nadměrná délka se nepenalizuje. Práce menšího rozsahu než 200 slov se dále nehodnotí a výsledný počet bodů za písemnou práci je 0 bodů.

Výchozí text může žák do své práce začlenit. Pouhé opsání výchozího textu se nezapočítává do celkového rozsahu práce (nejedná se o autorský text žáka). Stejně se postupuje i při doslovném převzetí názvu zadání jako nadpisu práce. Za autorský text se také nepovažují formální úpravy textu (změna času nebo čísla). Použití synonym místo původních slov se za autorský text považuje.

Specifickým případem je hodnocení plagiátu. Předmětem hodnocení je pouze autorský (vlastní) text žáka. Text, který je prokazatelně převzatý z dostupného zdroje (lze ho najít, doložit, dohledat) se nezapočítává do rozsahu písemné práce, a tudíž není předmětem hodnocení.

Hodnotitel v písemné práci rozeznává tzv. hrubé a malé chyby. Dvě malé chyby se v celkovém hodnocení pak započítávají jako jedna chyba hrubá. Za malé chyby se pak považuje například zapomenutá diakritika v psaní slov (nikoliv však diakritika chybně zapsaná jako „ů“ ve slově trojúhelník).

Nečitelný text může být předmětem penalizace. Pokud v písemné práci hodnotitel narazí na „maskovací manévry“ snažící se zakrýt neznalost pravopisu („s“ tvářící se jako „z“ apod.), jsou tyto jevy hodnoceny jako pravopisné chyby v kritériu 2A. Nečitelně napsaná slova jsou hodnocena jako chyba v kritériu 2B. Nečitelné úseky, více nečitelných slov v jednom větném úseku se promítnou v hodnocení v úseku 3B (narušují koherenci textu). Pokud je text nebo jeho podstatná část nečitelná, hodnotitel má právo písemnou práci dále nehodnotit, práce tedy celkově získá 0 bodů.

Specifickými chybami v textu mohou být například faktické chyby. Ty se penalizují v kritériu 3B vždy. V tomto kritériu také může dojít k penalizaci v případě nevhodného členění textu. Některé jevy naopak mohou spadat svou podstatou do více oblastí hodnocení a na základě kontextu práce se rozhodne, do kterého kritéria práci zařadí. Chyby tohoto typu jsou postihnuty pouze v jedno kritériu.

Minimální dosažená hranice úspěšnosti je 12 bodů, maximální počet dosažených bodů z písemné práce je 30.

K napsání slohové práce smí žák využívat pouze modře či černě píšící kuličkové pero, nikoliv plnicí či gumovací pera. Dále smí u písemné práce využívat školou schválená Pravidla českého pravopisu.

Postup hodnocení žáků s PUP MZ: Hodnotitel přihlíží k doporučením ŠPZ a zohlední v odpovídajících kritériích přiznanou toleranci symptomů.

Žáci s uznaným přizpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky mohou navíc používat individuální kompenzační pomůcky. Konkrétní výčet individuálních kompenzačních pomůcek je uveden v doporučení školského poradenského zařízení.

Způsob a kritéria hodnocení profilové části maturitní zkoušky konané formou ústní zkoušky

Charakteristika: Žák losuje jednu knihu ze seznamu dvaceti literárních děl, jenž předložil jako svůj seznam literárních děl k maturitní zkoušce (viz další předpisy o ústní maturitní zkoušce z ČJL) . Po losování obdrží žák příslušný pracovní list s jedním výňatkem uměleckého textu a jedním výňatkem neuměleckého textu. Žák provede analýzu obou textů dle struktury, kterou má k dispozici na tzv. potítku. Příprava trvá 20 minut, samotná zkouška pak 15 minut, není-li pro žáky s PUP stanoveno jinak. Každá kniha může být v daný den před danou komisí zadána pouze jednou. Pokud je kniha tažena opakovaně, žák losuje až do té doby, než vylosuje knihu, která ten den ještě před konkrétní komisí nebyla zadána.

Kritéria hodnocení ústní zkoušky

Charakteristika uměleckého textu

Analýza uměleckého textu

I. část: zasazení výňatku do kontextu díla, téma a motiv, časoprostor, kompoziční výstavba, literární druh a žánr (max. 4 body)

II. část: vypravěčský/lyrický subjekt, postava, vyprávěcí způsoby, typy promluv, veršová výstavba (max. 4 body)

III. část: jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku (max. 4 body)

Literárněhistorický kontext literárního díla (celkem max. 4 body)

I. kontext autorovy tvorby a jeho života

II. literární/obecně kulturní kontext

Charakteristika neuměleckého textu

I. část: porozumění textu, charakteristika komunikační situace, hlavní myšlenka (max. 4 body)

II. část: funkčně stylové charakteristiky textu, jazykové prostředky a kompoziční výstavba textu (max. 4 body)

III. Výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury (max. 4 body)

Maximální dosažitelný počet v ústní zkoušce je celkově 28 bodů. Minimální dosažená hranice úspěšnosti v ústní zkoušce je 13 bodů. Při počtu 12 bodů žák neuspěl. Při obdržení méně než 3 bodů v analýze uměleckého textu žák u ústní zkoušky z českého jazyka neuspěl. Při obdržení méně než 2 bodů v analýze neuměleckého textu žák u ústní zkoušky z českého jazyka neuspěl.

Bodová škála pro hodnocení

	nedostatečný	dostatečný	dobrý	chvalitebný	výborný
Písemná práce	0–12	13–16	17–21	22–26	27–30
Ústní část	0–12	13–16	17–20	21–24	25–28

Bodová škála k hodnocení písemných prací z českého jazyka a literatury

	0	1	2	3	4	5
1A	Text se prokazatelně nevztahuje k zadanému tématu.	Text se od zadaného tématu podstatně odklání a/nebo je téma zpracováno povrchně.	Text se od zadaného tématu v některých pasážích odklání a/nebo jsou některé textové pasáže povrchní.	Text v zásadě odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno v zásadě funkčně.	Text odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno plně funkčně.	Text plně odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno plně funkčně.
1B	Text prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a reaguje na jiné vymezení komunikační situace.	Text vykazuje značné nedostatky vzhledem ke komunikační situaci a zadanému útvaru.	Text vykazuje nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	Text v zásadě odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	Text odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	Text plně odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
2A	Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve vysoké míře (15 a více chyb). Chyby mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta.	Pravopisné chyby se vyskytují ve větší míře (12-14 chyb). Chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta.	Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují často (9-11 chyb). Některé chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta.	Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují místy (6-8 chyb). Chyby v zásadě nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.	Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují ojediněle (3-5 chyb). Chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.	Pravopisné a tvaroslovné chyby se téměř nevyskytují (0-2 chyby). Případné chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.
2B	Slovní zásoba je nemotivovaně chudá až primitivní. V textu se vyskytují ve vysoké míře výrazy, které jsou nevhodně zvolené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení zásadně narušuje porozumění textu.	Slovní zásoba je nemotivovaně chudá. V textu se ve větší míře vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu.	Slovní zásoba je spíše chudá. V textu se často vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení občas narušuje porozumění textu.	Slovní zásoba je vzhledem ke zvolenému zadání postačující, ale nikoli potřebně pestrá a bohatá. V textu se místy vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem ke komunikační situaci. Volba slov a slovních spojení v zásadě nenarušuje porozumění textu.	Slovní zásoba je spíše bohatá, rozmanité lexikální prostředky jsou téměř vždy funkční. V textu se jen ojediněle vyskytne výraz, který je nevhodně volený vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.	Slovní zásoba je motivovaně bohatá, rozmanité lexikální prostředky jsou plně funkční. V textu se nevyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.
3A	Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá až primitivní, nebo je ve vysoké míře přetížená. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve vysoké míře. Nedostatky mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta.	Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá, nebo je ve větší míře přetížená. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve větší míře. Nedostatky mají vliv na čtenářský komfort adresáta.	Výstavba větných celků je spíše jednoduchá, nebo přetížená. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují občas. Nedostatky mají občas vliv na čtenářský komfort adresáta.	Výstavba větných celků je v zásadě promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci v zásadě funkční. Místy se v textu objevují syntaktické nedostatky. Nedostatky mají vliv na čtenářský komfort adresáta.	Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou téměř vždy funkční. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují jen ojediněle. Nedostatky nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.	Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci plně funkční. Syntaktické nedostatky se v textu téměř nevyskytují. Čtenářský komfort adresáta není narušován.
3B	Text je nesoudržný a chaotický. Členění textu je nelogické. Text je argumentačně nezvládnutý. Adresát musí vynaložit velké úsilí, aby se v textu zorientoval, nebo se v textu neorientuje vůbec.	Kompozice textu je nepřehledná. V členění textu se ve větší míře vyskytují nedostatky. Argumentace je ve větší míře nesrozumitelná. Adresát musí vynaložit úsilí, aby se v textu zorientoval.	Kompozice textu je spíše nahodilá. V členění textu se často vyskytují nedostatky. Argumentace je občas nesrozumitelná. Organizace textu má vliv na čtenářský komfort adresáta.	Kompozice textu je v zásadě vyvážená. Text je členěn až na malé nedostatky vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je v zásadě srozumitelná. Organizace textu v zásadě nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.	Kompozice textu je promyšlená a vyvážená. Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je srozumitelná. Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.	Kompozice textu je precizní. Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je velmi vespělá. Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.

Kritéria hodnocení ústní zkoušky – struktura ústní zkoušky

KRITÉRIUM	OVĚŘOVANÉ ZNALOSTI A DOVEDNOSTI
ANALÝZA UMĚLECKÉHO TEXTU (min. 6 bodů)	I. ČÁST • zasazení výňatku do kontextu díla • téma a motiv • časoprostor • kompoziční výstavba • literární druh a žánr
	II. ČÁST • vypravěč / lyrický subjekt • postava • vyprávěcí způsoby • typy promluv • veršová výstavba
	III. ČÁST • jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku • tropy a figury a jejich funkce ve výňatku
LITERÁRNĚHISTORICKÝ KONTEXT LITERÁRNÍHO DÍLA	• kontext autorovy tvorby • literární / obecně kulturní kontext
ANALÝZA NEUMĚLECKÉHO TEXTU (min. 3 body)	I. ČÁST • porozumění textu • charakteristika komunikační situace • hlavní myšlenka
	II. ČÁST • funkčně stylové charakteristiky textu • jazykové prostředky a kompoziční výstavba textu
VÝPOVĚĎ V SOULADU S JAZYKOVÝMI NORMAMI, JAZYKOVÁ KULTURA	(hodnocení ústního projevu a jednání během zkoušky)

Bodová škála k hodnocení ústní zkoušky

	0	1	2	3	4
CHARAKTERISTIKA UMĚLECKÉHO A NEUMĚLECKÉHO TEXTU	• Ve sdělení se ve vysoké míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve vysoké míře. • Analýza textu je nedostatečná. • Tvrzení jsou nedostatečně doložena konkrétními textovými pasážemi.	• Ve sdělení se ve větší míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve větší míře. • Analýza textu je dostatečná. • Tvrzení jsou dostatečně doložena konkrétními textovými pasážemi.	• Ve sdělení se občas objevují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná občas. • Analýza textu je dobrá. • Tvrzení jsou dobře doložena konkrétními textovými pasážemi.	• Sdělení odpovídá zadání, nedostatky se objevují ojediněle. • Pomoc zkoušejícího je nutná ojediněle. • Analýza textu je velmi dobrá. • Tvrzení jsou velmi dobře doložena konkrétními textovými pasážemi.	• Sdělení zcela odpovídá zadání, nedostatky se nevyskytují. • Pomoc zkoušejícího není nutná. • Analýza textu je výborná. • Tvrzení jsou výborně doložena konkrétními textovými pasážemi.
CHARAKTERISTIKA LITERÁRNĚHISTORICKÉHO KONTEXTU	• Ve sdělení se ve vysoké míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve vysoké míře.	• Ve sdělení se ve větší míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve větší míře.	• Ve sdělení se občas objevují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná občas.	• Sdělení odpovídá zadání, nedostatky se objevují ojediněle. • Pomoc zkoušejícího je nutná ojediněle.	Sdělení zcela odpovídá zadání, nedostatky se nevyskytují. Pomoc zkoušejícího není nutná.
VÝPOVĚĎ V SOULADU S JAZYKOVÝMI NORMAMI A ZÁSADAMI JAZYKOVÉ KULTURY	• Výpověď je ve vysoké míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. • Projev není plynulý, v jeho struktuře se ve vysoké míře vyskytují nedostatky • <i>nebo</i> Projev nelze hodnotit, žák téměř nebo vůbec nekomunikuje. • Argumentace je nedostatečná	• Výpověď je ve větší míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. • Projev není plynulý, v jeho struktuře se ve větší míře vyskytují nedostatky. • Argumentace je dostatečná.	• Výpověď je občas v rozporu s jazykovými normami a zásadami jazykové kultury. • Projev není občas plynulý, v jeho struktuře se občas vyskytují nedostatky. • Argumentace je dobrá.	• Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se objevují ojediněle. • Projev je plynulý a vhodně strukturovaný, nedostatky se objevují ojediněle. • Argumentace je velmi dobrá.	• Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se téměř nevyskytují. • Projev je plynulý a vhodně strukturovaný, nedostatky se téměř nevyskytují. • Argumentace je výborná